

UPPHANDLINGSMYNDIG- HETENS HÅLLBARHETSKRITERIER FÖR TVÄTT- OCH TEXTILSERVICE

Innehållsförteckning

Tvätt- och textilservice

Distribution	5
Systematiskt miljöarbete hos leverantören	6
Effektiv drivmedelsanvändning	8
Euroklass tunga fordon	9
Tvättkemikalier, energi och vattenförbrukning	10
Oparfumerat	11
Tvätteriets energianvändning	13
Tvätteriets vattenförbrukning	16
Tvättkemikaliers fosforinnehåll	19
Utsläpp av klimatgaser	22
Ingående ämnens hälsofarlighet	25
Sensibiliserande/Allergiframkallande produkt	28
Systematiskt miljöarbete hos leverantören	30

OM KRITERIERNA I DETTA DOKUMENT

Detta dokument innehåller de hållbarhetskriterier och/eller arbetsrättsliga villkor som du har valt att ladda hem från Upphandlingsmyndighetens webbplats. Både hållbarhetskriterierna och de arbetsrättsliga villkoren är tänkta att användas direkt i upphandlingsdokumenten, tillsammans med information om vilka bevis som ska lämnas och/eller information och underlag för uppföljning.

Observera att mallarna för de arbetsrättsliga villkoren ska kompletteras och färdigställas av den upphandlande myndigheten och är avsedda att införas i sin helhet i upphandlingsdokumenten.

Hållbarhetskriterier och arbetsrättsliga villkor

Hållbarhetskriterierna och de arbetsrättsliga villkoren sorteras under respektive produktgrupp. Varje krav eller villkor innehåller information om:

- typ av krav (kvalificeringskrav, teknisk specifikation, tilldelningskriterium eller särskilda kontraktsvillkor)
- nivå på kravet, det vill säga bas-, avancerad- eller spjutspetsnivå
- KravID och versionsdatum
- förslag till bevis och uppföljning.

Dessutom finns, när det är relevant, annan information som exempelvis förslag till uppföljning, motivtexter, information om kravet/villkoret och eventuella bilagor.

[Läs mer om våra hållbarhetskriterier](#)

[Läs mer om arbetsrättsliga villkor](#)

Tvätt- och textilservice

I tvätt- och textilservice ingår krav för hyra av textilier och tvätt av hyrda textilier eller tvätt av egna textilier/gods, har miljöaspekter kopplade till utvinning av råvaror för tvättkemikalier och textilier, tillverkning av tvättkemikalier och textilier (exempelvis vatten- och kemikalieanvändning), tvättprocessen (energianvändning, kemikalieanvändning, vattenförbrukning) samt användning av fossila bränslen vid distributionen.

Energianvändning ger miljöpåverkan som global uppvärmning, försurning och övergödning. Kemikalieanvändning kan ge miljöpåverkan som ekotoxicitet och humantoxicitet. Avloppsvatten kan innehålla föroreningar från textilierna (t.ex. tungmetaller från industritvätt) och tvättkemikalierester. Många anläggningar kan fortfarande göra stora förbättringar inom miljöområdet genom att t.ex. optimera förbrukningen av energi, vatten och kemikalier.

Distribution

Omfattning

Dessa hållbarhetskriterier avser distribution av textilier under avtalsperioden för tvätt-och textilservice.

Kvalificeringskrav**Bas B**

Systematiskt miljöarbete hos leverantören

KravID: 10325:1

Versionsdatum: 2019-05-21

Systematiskt miljöarbete hos leverantören är viktigt för att säkerställa att leverantören har de resurser och rutiner som krävs för att kunna uppfylla ställda miljökrav samt att arbeta med kontinuerlig förbättring av sin miljöprestanda.

Systematiskt miljöarbete hos leverantören

Leverantören ska ha rutiner för ett systematiskt miljöarbete. Rutinerna ska vara dokumenterade, minst omfatta den verksamhet som omfattas av kontraktet och tillämpas under kontraktstiden. Rutinerna ska minst omfatta följande punkter:

- Rutiner för att identifiera betydande miljöaspekter och sätta mål i den verksamhet som omfattas av uppdraget
- Rutiner för att löpande följa upp satta mål kopplat till de betydande miljöaspekterna med tillhörande handlingsplaner för att förbättra verksamhetens miljöprestanda
- Rutiner som säkerställer efterlevnad av relevant miljölagstiftning samt rutin för återkommande uppdatering av ovanstående
- Rutiner för att registrera/utreda miljötilbud , miljöolyckor och miljöavvikelser
- Rutiner för kontinuerlig utbildning av personalen i miljöfrågor med anknytning till uppdraget
- Rutiner för hur avvikelser hanteras samt rutiner för förbättring av anbudsgivarens miljöprestanda kopplat till uppdraget samt uppdatering av tillhörande handlingsplaner
- Att det finns en namngiven kontaktperson för miljöfrågor gentemot den upphandlande myndigheten

Förslag till bevis

Leverantören ska på begäran kunna uppvisa något av exempelvis följande:

- Leverantörens certifikat enligt ISO 14 001, EMAS eller andra likvärdiga miljöledningssystem som bygger på relevanta europeiska eller internationella standarder och är certifierade av ackrediterat organ.
- Eget dokumenterat system som minst omfattar punkterna i kravet samt revisionsprotokoll från genomförd extern revision. Dokumentationen ska vara högst ett år gammal och ska vara undertecknat av behörig företrädare för leverantör och extern revisor.

Förslag till uppföljning

- Kontrollera att certifikatet är giltigt och utfärdat av ackrediterat organ.
- Begär in revisionsprotokoll från genomförd extern revision av leverantörens egna dokumenterade kvalitetssystem.
- Leverantören rapporterar punkterna i kravet till den upphandlande myndigheten. Detta inkluderar redovisning av miljömål och förbättringsåtgärder för att minska miljöpåverkan vid utförande av tjänsten eller leverans av produkterna.

Information om kravet

Kravet anger att leverantören har den tekniska kapaciteten som krävs för att kunna säkerställa att miljökraven enligt förfrågningsunderlaget efterlevs. Detta krav måste därför kopplas till övriga miljökrav som ställs på tjänsten.

Motiv

För att säkerställa att leverantören har de resurser och rutiner som krävs för att kunna uppfylla kraven och bevisa att de uppfylls genom att presentera de efterfrågade stödjande dokumenten är det motiverat att ställa ett krav på systematiskt miljöarbete.

Särskilda kontraktsvillkor**Bas B**

Effektiv drivmedelsanvändning

KravID: 11349

Versionsdatum: 2019-05-21

▪ Effektiv drivmedelsanvändning

Leverantören ska under kontraktperioden arbeta med drivmedelsbesparing/ energieffektivisering/ minskade utsläpp av växthusgaser i fordon som till minst 50% används för transport av kontraktets tvättgods¹. Leverantören ska kunna redogöra för arbetet för den upphandlande myndigheten under avtalsperioden, hur man följer upp förare och körbeteenden och hur man hanterar eventuella brister, exempelvis kan detta göras genom ett urval av nedanstående åtgärder:

- internkontroll och rapportering om minskad drivmedelsanvändning²
- individuell uppföljning (per fordon och / eller förare)
- Andra åtgärder som minskar drivmedelsförbrukningen såsom motorvärme vintertid³, spoilers och vindavvisande tekniker, regelbunden kontroll av däcktryck och val av energieffektiva däck, stödsystem som syftar till att behålla effekt av utbildning i sparsam körning, hög beläggingsgrad eller andra åtgärder/tekniker som minskar drivmedelsförbrukningen och ökar energieffektiviteten
- leverantören visar på effektivare fordon och/eller minskade utsläpp av växthusgaser med%⁴ per enhet⁵) under kontraktperioden.

Uppföljningsmöten kommer att ske på begäran, där leverantören visar på minskningarna/ effektiviseringen samt redovisa de åtgärder som genomförts.

¹) Alternativt villkor kan vara: Leverantören ska föra dialog med beställaren och gemensamt komma fram till en plan för minskade koldioxidutsläpp och bränslebesparing under kontraktperioden.

²) Relaterat till transportarbetet (tonkm) om möjligt

³) När snittemperaturen understiger 10 grader.

⁴) Upphandlaren bestämmer värdet.

⁵) Leverantören bestämmer enhet.

Förslag till uppföljning

Leverantörens redovisning av de åtgärder som genomförts baserat på exempelvis teknisk dokumentation eller miljöstatistik som visar på minskade utsläpp / ökad effektivisering jämfört med föregående mätomgång.

Särskilda kontraktsvillkor

Bas **B**

Euroklass tunga fordon

KravID: 11351

Versionsdatum: 2019-05-21

Vägtrafikens utsläpp har minskat kraftigt, bland annat beroende på renare drivmedel och lagstiftningskrav på fordons avgasemissioner. På vissa platser är dock halterna fortfarande höga främst i tätorter. Avgasemissioner från vägtrafiken innehåller ämnen som påverkar både hälsa och miljö. Kraven på euroklasser på syftar till att uppmuntra en uppgradering av fordonsflottan till bättre miljöklasser enligt det regelverk som gäller för hela EU. Euroklasserna reglerar utsläpp av kväveoxider (NO_x), kolväten (HC), partiklar (PM) och koloxid (CO). Detta bidrar till att minska ett flertal miljöproblem exempelvis dålig luftkvalitet i tätorter och övergödning.

Euroklass tunga fordon

Om tunga fordon ska användas i uppdraget där minst 50% av transporterat gods omfattas av kontraktet, ska transportarbetet utföras av fordon som lägst uppfyller kraven för Euro V.

För transporter som utförs inom miljözoner gäller reglerna för miljözon.

Förslag till bevis

Uppgifter från vägtrafikregistret och en fordonslista för det aktuella uppdraget.

Förslag till uppföljning

- Be leverantören redovisa hur stor andel av transporterarna av tvättgodset, som omfattas av kontraktet, som genomförs med tunga fordon med minst Euroklass V.

Information om kravet

Euro VI är lagkrav för nybilsförsäljning av tunga fordon sedan 1 januari 2014. För mer information kring Euroklasser läs bilagan "Miljöklassningssystem för fordon".

Motiv

Krav om Euroklass är tänkta att gälla från kontraktstarten. På så sätt ges en fördel till de leverantörer som redan har gjort miljöförbättrande investeringar i nya fordon. Kraven på fordon följs upp med hjälp av en fordonsförteckning som leverantören lämnar in vid kontraktstart, eller på begäran från beställaren.

Den upphandlande myndigheten kan också formulera ett krav där leverantören uppgraderar fordonen i anslutning till att de byts ut, eller om flottan utökas. Detta kan vara ett bra sätt att få en kontinuerlig förbättring av fordonsflottan under kontraktperioden.

Tvättkemikalier, energi och vattenförbrukning

Dessa hållbarhetskriterier avser:

- kemikalier som används i tvättprocessen på tvätterierna
- tvätteriets vattenförbrukning och energianvändning
- tvätteriets utsläpp av klimatgaser

Omfattning

Dessa hållbarhetskriterier omfattar följande textilkategorier:

- Arbetskläder industri/kök/slakteri och liknande.
Kökstextiler (torkdukar och handdukar).
- Arbetskläder, institution/handel/service.
Privata kläder från hushåll/institutioner. Skor (för industriellt bruk)
- Textilier från hotell (ex. sänglinne och frotté)
- Textilier från restaurang (ex. dukar och servetter)
- Textilier från sjukhus/vårdhem
- Täcken och kuddar (från t.ex. sjukhus eller vårdhem)
- Moppar och rengöringsdukar
- Offshore-mattor (från offshorebranschen)
- Andra mattor (entrémattor o liknande samt rengöringsmoppar).
- Industritorkrullar
- Tyghanduksrullar
- Textilier som kemtvättas
- Övrigt (övriga textilier som inte innefattas av de andra kategorierna)

Teknisk specifikation

Bas **B**

Oparfumerat

KravID: 10335

Versionsdatum: 2016-12-21

Genom att välja oparfumerade produkter förbättras möjligheterna för allergiska personer att vistas i offentliga lokaler.

Oparfumerat

Produkter som används i tvättprocessen av det tvättgods som omfattas av kontraktet ska inte innehålla parfymer, det vill säga ämnen/ämnesblandningar som är tillsatta i syfte att förbättra produktens doftegenskaper.

Förslag till bevis

- Märkningar som uppfyller kravet, exempelvis:

Licens enligt Nordisk Miljömärkningskriterier (Svanen) för textilservice version 3 och 4

Licens enligt Nordisk Miljömärkningskriterier (Svanen) för Textiltvättmedel för professionellt bruk version 3

- Produktens innehållsdeklaration med sammansättningsuppgifter i viktprocent
- Annat bevis som visar att kravet uppfylls

Förslag till uppföljning

Om kravet verifierats med en märkning kontrolleras att det finns en giltig licens för den aktuella produkten. Detta kontrolleras [Nordisk Miljömärkning \(Svanen\)](#).

Kontrollera produktens innehållsdeklaration, den ska i enlighet med detergentförordningen 648/2004 visa sammansättningsuppgifter i vikt% där det framgår. Säkerställ att ordet parfym inte finns med eller att deklareringspliktiga parfymämnen (enligt förordning (EG) nr 648/2004 om tvätt- och rengöringsmedel) inte finns med.

Motiv

Enligt Scientific Committee on Cosmetic Products and Non-Food Products Intended for Consumers (SCCNFP) betraktas doftämnen som en viktig orsak till kontaktallergi.

Parfymer kan innehålla ämnen som är miljökadliga (bioackumulerbara) och hälsokadliga (allergena).

Det finns två viktiga skäl till att man ska undvika att använda oparfumerade produkter i arbetslivet:

1. Parfym en mycket stor orsak till kontaktallergi (bland de fem vanligaste) hos befolkningen och av detta skäl bör inte oparfumerade produkter användas. Dels för att inte orsaka att fler personer får allergi och dels för att inte redan allergiska personer skall få återfall i sin eksemsjukdom.

2. Andelen personer med luftvägsöverkänslighet mot starka dofter m.m. är ökande och dessa personer bör få möjlighet att vistas i en offentlig miljö utan att bli exponerade för parfymer.

Att sätta till parfym eller doftförbättrande medel, "masking agents", till kemisk-tekniska produkter är inte alltid nödvändigt då det ofta går att tillverka produkter av råvaror med hög kvalitet och som inte luktar.

Ytterligare en aspekt att beakta är att de flesta parfymer också har bioackumulerande egenskaper, dvs. de kan ansamlas i biologiska organismer och också koncentreras vidare uppåt i näringskedjorna. Detta är ytterligare ett motiv till att efterfråga oparfymerade produkter.

Teknisk specifikation**Bas B**

Tvätteriets energianvändning

KravID: 10339:1Versionsdatum: **2019-05-21**

Energianvändningen under tvätten av textilier är en stor del av den totala energianvändningen för textilier under ett livscykelerspektiv. Det är därför motiverat att ställa krav på tvätteriets energianvändning.

 ▪ **Tvätteriets energianvändning**

Tvätteriets totala energianvändning av el och bränsle per år, mätt som kWh/kg tvätt, ska uppfylla $A_{\text{energi}} \leq G_{\text{energi}}$ för tvättgods som omfattas av kontraktet.

(Där G_{energi} = Gränsvärde för total energi i kWh / kg tvättgods på tvätteriet och A_{energi} = Använd energi i kWh / kg tvättgods på tvätteriet)

	Textilkategori (se tillämpningsdokumentet)	Faktorvärde (F_{energi}) för energianvändning kWh/kg tvätt
1	Arbetskläder industri/ kök/ slakteri och liknande. Kökstextilier (torkdukar och handdukar)	3,24
2	Arbetskläder, institution/handel/ service Skor	3,12
3	Textilier från hotell (ex. sänglinne och frotté)	1,98
4	Textilier från restaurang (ex. dukar och servetter)	3,30
5	Textilier från sjukhus/vårdhem	3,00
6	Täcken och kuddar (från t.ex. sjukhus och vårdhem)	3,60
7	Moppar och rengöringsdukar	2,6
8	Offshore-mattor	1,2
9	Andra mattor (entrémattor och liknande samt rengöringsmoppar)	1,08
10	Tyghandduksrullar	2,16
11	Industritorkrullar	3,72

12	Textilier som kemtvättas	0,00
13	Privata kläder från hushåll/ institutioner Skor	3,84
14	Övrigt (övriga textilier som inte innefattas av de andra kategorierna)	1,08

Beräkna gränsvärde G_{energi} så här

Krav: $A_{\text{energi}} \leq G_{\text{energi}}$

G_{energi} = Gränsvärde för total energi i kWh / kg tvättgods på tvätteriet

A_{energi} = Använd energi i kWh / kg tvättgods på tvätteriet

Gränsvärdet för totala förbrukningen fås genom att multiplicera faktorvärdet för tvätteriets samtliga textilkategorier med respektive viktandel och summera resultaten.

$$G_{\text{energi}} = \sum[(\text{Andel})_{\text{textilkategori}} \times (F_{\text{energi}})_{\text{textilkategori}}]$$

(Andel)_{textilkategori} = Andel av en textilkategori, som uppnås när den årliga mängden tvättgods i textilkategorin (exklusive omtvätt) divideras med den totala årsmängden tvättgods (exklusive omtvätt).

$$A_{\text{energi}}^1 = (2,5 \times A_{\text{el}}) + A_{\text{bränsle}}$$

A_{el} = Använd el i kWh/kg tvättgods på tvätteriet

$A_{\text{bränsle}}$ = Använt bränsle i kWh/kg tvättgods på tvätteriet

Exempel: Tvättar man 80 vikt-% arbetskläder (industri/kök/slakteri) och 20 vikt-% restaurangtvätt så får den totala energianvändningen A_{energi} inte överstiga gränsvärdet för total energi G_{energi} ($3,24 \times 0,8$) + ($3,30 \times 0,2$) = 3,25 kWh/kg tvätt och år.

Om tvätteriet med hjälp av mätutrustning eller relevanta beräkningar kan skilja ut följande förbrukning, får dessa undantas från energiberäkningen:

- Intern reningsanläggning för avloppsvatten
- 35 % av energianvändningen från ev. VOC-stripper på tvätterier som tvättar industritorkdukar?
- Intern kemtvätt av textilier

¹ Beräkningsexempel för A_{energi} finns i tillämpningsdokumentet.

Förslag till bevis

Leverantören ska kunna visa att kravet är uppfyllt genom något av exempelvis följande:

- Märkningar som uppfyller kravet, exempelvis:

Nordisk Miljömärkning (Svanen) för Textilservice Version 3 eller 4.

Licens/motsvarande för likvärdig märkning

- Leverantören bifogar en leverantörsförsäkran i sitt anbud om att kravet är uppfyllt. Försäkran ska vara undertecknad av behörig företrädare för leverantören. Uppgifterna ska kunna styrkas med teknisk dokumentation om den upphandlande myndigheten begär det. Exempelvis genom att tvätteriet redovisar framräknat gränsvärde G_{energi} och A_{energi} . Detta kan exempelvis beräknas i beräkningsark för

energi, se "Beräkningsfil Energi Baskrav".

Förslag till uppföljning

Om kravet styrkts med en märkning kontrolleras att det finns en giltig licens för den aktuella produkten. Detta kontrolleras: [Nordisk Miljömärkning \(Svanen\)](#).

- Om kravet styrkts med en leverantörsförsäkran begär in den tekniska dokumentationen som visar hur beräkningarna gjorts.

Information om kravet

Fördelningen mellan olika textilkategorier ligger till grund för kravet gällande energianvändning. Gränsvärdet fås utifrån tvätteriets fördelning av tvättgods. För att kravet ska bli korrekta behöver därför alla textilkategorier finnas med.

Kraven kan verifieras med Svanenlicens enligt version 3 för textilservice alternativt en leverantörsförsäkran. Kriterierna på avancerad nivå har energifaktorvärden på samma nivå som i kravet på energivanvändning i Svanenlicens version 3 för textilservice. På basnivå ligger nivåerna för energifaktorvärdena 20 % högre än motsvarande i Svanenlicens version 3 för textilservice.

Bilagor

Följande bilagor till kravet finns att hämta på www.upphandlingsmyndigheten.se/10339/2.

- [Beräkningsfil Energi baskrav](#)
- [Beräkningsfil Energi Avancerat krav](#)

Motiv

Textilserviceföretag bidrar till samhällets miljöbelastning främst genom förbrukning av energi till ånga, maskiner och fordon, användning av material och vatten samt utsläpp av olika ämnen i vattenmiljön. Denna påverkan kan få konsekvenser som är globala, regionala och/eller lokala. Det är stor skillnad mellan olika tvätteriers miljöpåverkan. Många anläggningar kan fortfarande göra stora förbättringar inom miljöområdet genom att t.ex. optimera förbrukningen av energi, vatten och kemikalier¹.

Livscykelbedömningar av kläder och tvättmaskiner visar att användarperioden oftast är den mest energikrävande fasen i dessa produkters livscykler, till och med högre än tillverkningsfasen och transportfaserna². Energiförbrukning är enligt många LCA-studier den enskilt största miljöpåverkan för tvätterier³. Energiförbrukningen under användningsfasen (alltså aktiviteter som tvätterier har inflytande på) är en stor del av den sammantagna energiförbrukningen. Därför är det motiverat att ställa krav på tvätteriets energianvändning.

¹ Svanen Tekstilservice Version 2.1 Baggrund for miljömaerkning 2010-12-07

² Laitala K., Boks, C., Grimstad Klepp, I. Potential for environmental improvements in laundering. *International Journal of Consumer Studies*. 2011. Vol. 35 pp 254-264 doi: 10.1111/j.1470-6431.2010.00968.x

³ Svanen Tekstilservice Version 2.1 Baggrund for miljömaerkning 2010-12-07

Teknisk specifikation**Bas B**

Tvätteriets vattenförbrukning

KravID: 10340:1Versionsdatum: **2019-05-21**

Vatten används i stora volymer och ger samtidigt stora volymer avloppsvatten. Ställs krav på tvätteriers vattenförbrukning minskas mängd vatten vilket ger lägre energiförbrukning och mindre volymer avloppsvatten.

 ■ Tvätteriets vattenförbrukning

Tvätteriets vattenförbrukning av tvätt (L/kg tvätt) ska uppfylla $A_{\text{vatten}} \leq G_{\text{vatten}}$ för tvättgods som omfattas av kontraktet.

(Där G_{vatten} = Gränsvärde för total vattenförbrukning i L/kg tvättgods på tvätteriet och A_{vatten} = Använt vatten i L / kg tvättgods på tvätteriet.)

	Textilkategori (se tillämpningsdokumentet)	Faktorvärde (F_{vatten}) för vattenförbrukning L/kg tvätt
1	Arbetskläder industri/ kök/ slakteri och liknande. Kökstextilier (torkdukar och handdukar)	20,0
2	Arbetskläder, institution/handel/ service Skor	17,0
3	Textilier från hotell (ex. sänglinne och frotté)	13,5
4	Textilier från restaurang (ex. dukar och servetter)	18,0
5	Textilier från sjukhus/vårdhem	15,0
6	Täcken och kuddar (från t.ex. sjukhus och vårdhem)	25,0
7	Moppar och rengöringsdukar	19,0
8	Offshore-mattor	8,0
9	Andra mattor (entrémattor och liknande samt rengöringsmoppar)	8,0
10	Tyghandduksrullar	12,0
11	Industritorkrullar	12,0

12	Textilier som kemtvättas	0,00
13	Privata kläder från hushåll/ institutioner Skor	17,0
14	Övrigt (övriga textilier som inte innefattas av de andra kategorierna)	7,0

Beräkna så gränsvärde G_{vatten} så här:

Krav: $A_{\text{vatten}} \leq G_{\text{vatten}}$

G_{vatten} = Gränsvärde för total vattenanvändning i L/kg tvättgods på tvätteriet.

A_{vatten} = Använt vatten i L / kg tvättgods på tvätteriet.

Gränsvärdet för totala vattenförbrukningen G_{vatten} fås genom att multiplicera faktorvärdet för tvätteriets samtliga textilkategorier med respektive viktandel och summera resultaten.

$$G_{\text{vatten}} = \sum[(\text{Andel})_{\text{textilkategori}} \times (F_{\text{vatten}})_{\text{textilkategori}}]$$

$(\text{Andel})_{\text{textilkategori}}$ = Andel av en textilkategori, som uppnås när den årliga mängden tvättgods i textilkategorin (exklusive omtvätt) divideras med den totala årsmängden tvättgods (exklusive omtvätt).

Exempel: Tvättar man 80 vikt-% arbetskläder (institution/handel/service) och 20 vikt-% sjukhus/vårdhem så får den totala vattenförbrukningen A_{vatten} inte överstiga gränsvärdet för total vattenanvändning G_{vatten}

$$(17 \times 0,8) + (15 \times 0,2) = 16,6 \text{ L/kg tvätt och år.}$$

Förslag till bevis

Leverantören ska kunna visa att kravet är uppfyllt genom något av exempelvis följande:

- Märkningar som uppfyller kravet, exempelvis:

Licens enligt Nordisk Miljömärkning (Svanen) för Textilservice Version 3 eller 4.

Licens/motsvarande för likvärdig märkning

- Leverantören bifogar en leverantörsförsäkran i sitt anbud om att kravet är uppfyllt. Försäkran ska vara undertecknad av behörig företrädare för leverantören. Uppgifterna ska kunna styrkas med teknisk dokumentation om den upphandlande myndigheten begär det. Exempelvis genom att tvätteriet redovisar framräknat gränsvärde G_{vatten} och A_{vatten} . Detta kan exempelvis beräknas i beräkningsark för vatten, se "Beräkningsfil Vatten Baskrav".

Förslag till uppföljning

Om kravet styrkts med en märkning kontrolleras att det finns en giltig licens för den aktuella produkten. Detta kontrolleras: [Nordisk Miljömärkning \(Svanen\)](#).

Om kravet styrkts med en leverantörsförsäkran begär in den tekniska dokumentationen som visar hur beräkningarna gjorts.

Information om kravet

Fördelningen mellan olika textilkategorier ligger till grund för kravet gällande vattenförbrukning. Gränsvärdet fås utifrån tvätteriets fördelning av tvättgods. För att kravet ska bli korrekta behöver därför alla textilkategorier finnas med
Kravet kan verifieras med Svanenlicens enligt version 3 för textilservice alternativt en leverantörsförsäkras. Faktorvärdena för vattenförbrukning F vatten i det avancerade kravet motsvarar nivåerna enligt Svanen version 3 och 4 för textilservice. På basnivå motsvarar värdena äldre version (version 2) av Svanenkriterierna för textilservice.

Bilagor

Följande bilagor till kravet finns att hämta på www.upphandlingsmyndigheten.se/10340/2.

- [Beräkningsfil Vatten Baskrav](#)
- [Beräkningsfil Vatten Avancerat krav](#)

Motiv

Textilserviceföretag bidrar till samhällets miljöbelastning främst genom förbrukning av energi till ånga, maskiner och fordon, användning av material och vatten samt utsläpp av olika ämnen i vattenmiljön. Denna påverkan kan få konsekvenser som är globala, regionala och/eller lokala. Det är stor skillnad mellan olika tvätteriers miljöpåverkan. Många anläggningar kan fortfarande göra stora förbättringar inom miljöområdet genom att t.ex. optimera förbrukningen av energi, vatten och kemikalier (Svanen Tekstilservice Version 2.1 Baggrund för miljöaerking 2010-12 07).

Vatten är en lika viktig komponent som tvättmedel i tvättprocessen. Vattnet fungerar som värmemedium, transportmedium och lösningsmedium för tvättmedel, andra kemikalier och smuts och som vätagent för textilierna (Fijan S., Fijan, R., Sostar-Turk, S. Implementing sustainable laundering procedures for textiles in a commercial laundry and thus decreasing wastewater burden. Journal of Cleaner Production. 2008. Vol. 16.pp 1258-1263, doi:10.1016/j.jclepro.2007.06.017). Vatten används i stora volymer och ger samtidigt stora volymer avloppsvatten. För att minska vattenförbrukningen kan vattnet renas och återanvändas vilket kräver att tvätterierna investerar i egna vattenreningsverk . Det är av vikt att ställa krav på tvätteriers vattenförbrukning då minskad mängd vatten ger lägre energiförbrukning eftersom mindre mängd vatten behöver värmas upp och det blir lättare att recirkulera energin i det varma vattnet. Vattenförbrukningen påverkas också av vilket textiltyp som tvättas. Konstfibrer som t.ex. polyester suger inte åt sig lika mycket vatten som t.ex. bomull.

Teknisk specifikation**Bas B**

Tvättkemikaliers fosforinnehåll

KravID: 10338:1Versionsdatum: **2019-05-21**

Utsläpp av fosfor från jordbruk, reningsverk m.m. leder till övergödning av insjöar och av Östersjön. Detta kriterium ställer krav på tvätteriets förbrukning av fosfor.

 ▪ Tvättkemikaliers fosforinnehåll

För kemikalier som används i tvättprocessen av det tvättgods som omfattas av kontraktet ska tvätteriets förbrukning av fosfor per år, mätt som mängd fosfor i g per kg tvättgods, uppfylla kravet $A_p \leq G_p$. (G_p = Gränsvärde för tvätteriets förbrukning av fosfor (P) per år mätt i g P per kg tvättgods och A_p = Använd mängd fosfor (P) per år på tvätteriet i g per kg tvättgods)

	Textilkategori (se tillämpningsdokumentet)	Faktorvärde(F_p) för fosfor (P) g P/kg tvätt
1	Arbetskläder industri/ kök/ slakteri och liknande. Kökstextilier (torkdukar och handdukar)	1,75
2	Arbetskläder, institution/handel/ service Skor	1,25
3	Textilier från hotell (ex. sänglinne och frotté)	0,50
4	Textilier från restaurang (ex. dukar och servetter)	1,00
5	Textilier från sjukhus/vårdhem	0,75
6	Täcken och kuddar (från t.ex. sjukhus och vårdhem)	0,50
7	Moppar och rengöringsdukar	0,75
8	Offshore-mattor	0,75
9	Andra mattor (entrémattor och liknande samt rengöringsmoppar)	0,50
10	Tyghandduksrullar	0,50
11	Industrietorkrullar	1,50
12	Textilier som kemtvättas	0,00

13	Privata kläder från hushåll/ institutioner Skor	0,40
14	Övrigt (övriga textilier som inte innefattas av de andra kategorierna)	0,50

Beräkna gränsvärde G_p så här:

Krav: $A_p \leq G_p$

G_p = Gränsvärde för tvätteriets förbrukning av fosfor (P) per år mätt i g P per kg tvättgods

A_p = Använd mängd fosfor (P) per år på tvätteriet i g per kg tvättgods

Gränsvärdet för tvätteriets fosforförbrukning fås genom att multiplicera faktorvärdet för tvätteriets samtliga textilkategorier med respektive viktandel och summera resultaten.

$$G_p = \sum [(Andel)_{\text{textilkategori}} \times (F_p)_{\text{textilkategori}}]$$

$(Andel)_{\text{textilkategori}}$ = Andel av en textilkategori, som uppnås när den årliga mängden tvättgods i textilkategorin (exklusive omtvätt) divideras med den totala årsmängden tvättgods (exklusive omtvätt).

Exempel: Tvättar man 80 vikt-% arbetskläder (industri/kök/slakteri) och 20 vikt-% restaurangtvätt så får använd mängd fosfor A_p inte överstiga gränsvärdet för tvätteriets förbrukning av fosfor G_p

$$(1,75 \times 0,8) + (1,00 \times 0,2) = 1,6 \text{ g P/kg tvättgods}$$

Förslag till bevis

- Märkningar som uppfyller kravet, exempelvis:

Licens enligt Nordisk Miljömärkningskriterier (Svanen) för textilservice version 3 och 4

Licens enligt Bra Miljövals kriterier för kemiska produkter version 2018

- Leverantören bifogar en leverantörsförsäkran i sitt anbud om att kravet är uppfyllt. Försäkran ska vara undertecknad av behörig företrädare för leverantören. Uppgifterna ska kunna styrkas med teknisk dokumentation om den upphandlande myndigheten begär det. Exempelvis genom att tvätteriet redovisar framräknat gränsvärde G_p samt genom att kemikalieleverantören intygar/bekräftar använd mängd fosfor A_p , exempelvis genom ifyllt beräkningsark för fosfor, se bilaga "Beräkningsfil Fosfor Baskrav".
- Annat bevis som visar att kravet uppfylls.

Förslag till uppföljning

Om kravet styrkts med en märkning kontrolleras att det finns en giltig licens för den aktuella produkten.

■ Detta kontrolleras: [Nordisk Miljömärkning \(Svanen\)](#).

■ Begär in dokumentationen som använts till beräkningarna av fosfor.

Information om kravet

Fördelningen mellan olika textilkategorier ligger till grund för kravet gällande fosforanvändning.

Gränsvärdet fås utifrån tvätteriets fördelning av tvättgods. För att kravet ska bli korrekta behöver därför alla textilkategorier finnas med.

Kraven kan verifieras med Svanenlicens enligt version 3 eller 4 för textilservice. Som förslag till verifikat kan ett icke-Svanenmärkt tvätteriet be om intyg från leverantören av tvättkemikalier om fosforinnehållet vilket då bekräftar använd mängd fosfor. Faktorvärdena för fosfor F_p i det avancerade kravet motsvarar nivåerna enligt Svanen version 3 eller 4 för textilservice. På basnivå motsvarar värdena äldre version (2) av Svanenkriterierna för textilservice.

Bilagor

Följande bilagor till kravet finns att hämta på www.upphandlingsmyndigheten.se/10338/2.

- Beräkningsfil Fosfor Baskrav
- Beräkningsfil Fosfor Avancerat krav

Motiv

Utsläpp av fosfor från jordbruk, reningsverk m.m. leder till övergödning av insjöar och av Östersjön. Enligt EU:s detergentförordning är det förbjudet att sälja textiltvättmedel till konsumenter som innehåller mer än 0,5 g fosfor per tvätt., dock ej för professionellt bruk ¹

¹ <http://www.kemi.se/hitta-direkt/lagar-och-regler/ytterligare-eu-regler/tvatt--och-rengoringsmedel/mer-om-reglerna-for-tvatt--och-rengoringsmedel>

Teknisk specifikation**Bas B**

Utsläpp av klimatgaser

KravID: 10341:1Versionsdatum: **2019-05-21**

Utsläpp av klimatgaser bidrar till ökad global växthuseffekt.

 Utsläpp av klimatgaser

Tvätteriets utsläpp av klimatgaser (A_{GWP}) per år ska uppfylla $A_{GWP} \leq G_{GWP}$ för tvättgods som omfattas av kontraktet.

(Där G_{GWP} = Gränsvärde för totalt CO_2 -ekvivalentutsläpp i gram/kg tvättgods på tvätteriet. Och A_{GWP} = Mängd CO_2 -ekvivalenter från utsläpp vid energianvändning i gram/kg tvättgods på tvätteriet per år.)

	Textilkategori (se tillämpningsdokumentet)	Faktorvärde (F_{GWP}) för utsläpp av klimatgaser CO_2-ekvivalent/kg tvätt
1	Arbetskläder industri/ kök/ slakteri och liknande. Kökstextilier (torkdukar och handdukar)	625
2	Arbetskläder, institution/handel/ service Skor	530
3	Textilier från hotell (ex. sänglinne och frotté)	350
4	Textilier från restaurang (ex. dukar och servetter)	565
5	Textilier från sjukhus/vårdhem	510
6	Täcken och kuddar (från t.ex. sjukhus och vårdhem)	595
7	Moppar och rengöringsdukar	405
8	Offshore-mattor	185
9	Andra mattor (entrémattor och liknande samt rengöringsmoppar)	165
10	Tyghandduksrullar	350
11	Industritorkrullar	615
12	Textilier som kemtvättas	0,00

13	Privata kläder från hushåll/ institutioner Skor	670
14	Övrigt (övriga textilier som inte innefattas av de andra kategorierna)	165

Beräkna gränsvärde G_{GWP} så här :

Krav: $A_{GWP} \leq G_{GWP}$

G_{GWP} = Gränsvärde för totalt CO_2 -ekvivalentutsläpp i gram/kg tvättgods på tvätteriet.

A_{GWP} = Mängd CO_2 -ekvivalenter från utsläpp vid energianvändning i gram/kg tvättgods på tvätteriet per år.

Gränsvärdet för totalt CO_2 -utsläpp fås genom att multiplicera faktorvärdet för tvätteriets samtliga textilkategorier med respektive viktandel och summera resultaten.

$$G_{GWP} = \sum[(Andel)_{textilkategori} \times (F_{GWP})_{textilkategori}]$$

$(Andel)_{textilkategori}$ = Andel av en textilkategori, som uppnås när den årliga mängden tvättgods i textilkategorin (exklusive omtvätt) divideras med den totala årsmängden tvättgods (exklusive omtvätt).
 $(F_{GWP})_{textilkategori}$ = Faktorvärde för utsläpp av klimatgaser i gram CO_2 -ekvivalenter/kg tvättgods per textilkategori.

Exempel:

Tvättar man 80 vikt-% sjukhus/vårdhem och 20 vikt-% restaurangtvätt så får tvätteriets utsläpp av klimatgaser (A_{GWP}) per år, inte överstiga gränsvärdet för totalt CO_2 -ekvivalentutsläpp G_{GWP}

$$(510 \times 0,8) + (565 \times 0,2) = 521 \text{ g } CO_2\text{ekvivalent/kg}$$

Om tvätteriet med hjälp av mätutrustning eller relevanta beräkningar kan skilja ut följande förbrukning, så ingår den inte i beräkningen av A_{GWP} :

- intern reningsanläggning för avloppsvatten,
- 35 % av energiförbrukningen från ev. VOC-stripper på tvätterier som tvättar industritorkdukar,
- intern kemtvätt av textilier.

Förslag till bevis

Leverantören ska kunna visa att kravet är uppfyllt genom något av exempelvis följande:

- Märkningar som uppfyller kravet, exempelvis:

Licens enligt Nordisk Miljömärkning (Svanen) för Textilservice Version 3 eller 4.

Licens/motsvarande för likvärdig märkning

- Leverantören bifogar en leverantörsförsäkran i sitt anbud om att kravet är uppfyllt. Försäkran ska vara undertecknad av behörig företrädare för leverantören. Uppgifterna ska kunna styrkas med teknisk dokumentation om den upphandlande myndigheten begär det. Exempelvis genom att tvätteriet redovisar framräknat gränsvärde G_{GWP} och A_{GWP} . Detta kan exempelvis beräknas i beräkningsark för vatten, se "Beräkningsfil Klimatgaser Baskrav".

Förslag till uppföljning

Om kravet styrkts med en märkning kontrolleras att det finns en giltig licens för den aktuella produkten. Detta kontrolleras: [Nordisk Miljömärkning \(Svanen\)](#).

- Om kravet styrkts med en leverantörsförsäkring begär in den tekniska dokumentationen som visar hur beräkningarna gjorts.

Information om kravet

Fördelningen mellan olika textilkategorier ligger till grund för kravet gällande utsläpp av klimatgaser. Gränsvärdet fås utifrån tvätteriets fördelning av tvättgods. För att kravet ska bli korrekta behöver därför alla textilkategorier finnas med.

Kravet kan verifieras med Svanenlicens enligt version 3 och 4 för textilservice alternativt en leverantörsförsäkring. Faktorvärdena för utsläpp av klimatgaser F_{GWP} i det avancerade kravet motsvarar nivåerna enligt Svanen version 3 och 4 för textilservice. På basnivå motsvarar värdena äldre version (version 2) av Svanenkriterierna för textilservice.

Bilagor

Följande bilagor till kravet finns att hämta på www.upphandlingsmyndigheten.se/10341/2.

- [Berakningsfil Klimatgaser Avancerat krav](#)
- [Berakningsfil Klimatgaser Baskrav](#)

Motiv

Utsläpp av klimatgaser bidrar till ökad global växthuseffekt.

Teknisk specifikation**Bas B**

Ingående ämnens hälsofarlighet

KravID: 11213:1Versionsdatum: **2019-05-21**

Det är viktigt att det inte finns giftiga eller cancerframkallande ämnen i produkter, dels för att skydda användaren men också för att undvika spridning i miljön.

 Ingående ämnens hälsofarlighet

Ingående ämnen¹ som används i tvättprocessen för det tvättgods som omfattas av kontraktet **ska** inte vara klassificerade med nedanstående faroklass och faroangivelser enligt förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar (CLP-förordningen), varken i EU-harmoniserad klassificering (enligt bilaga VI i CLP-förordningen) eller vid självklassificering.

Faroklass enligt Förordning EG nr 1272/2008	Faroangivelse enligt Förordning EG nr 1272/2008
Luftvägs- eller hudsensibilisering Kategori 1/1A/1B	H334* Kan orsaka allergi-, eller astmasymptom vid andningssvårigheter vid inandning
Mutagenitet i könsceller Kategori 1A, 1B	H340 Kan orsaka genetiska defekter
Mutagenitet i könsceller Kategori 2	H341 Misstänks kunna orsaka genetiska defekter
Cancerogenitet Kategori 1A, 1B	H350 Kan orsaka cancer
Cancerogenitet Kategori 2	H351 Misstänks kunna orsaka cancer
Reproduktionstoxicitet Kategori 1A, 1B	H360
Reproduktionstoxicitet Kategori. 2	H361

*H334 gäller endast för sprayprodukter. Fläckbortagningsmedel med enzymer ska alltså inte sprayas på.

Undantag

Föreningar av NTA (trinatriumnitriotriacetat, CAS 5064-31-3) i komplexbildare halter upp till 0,1 viktprocent i slutprodukten.

1 Som ingående ämnen räknas alla ämnen i tvättkemikalien, även tillsatta additiver i ingredienser (exempelvis konserveringsmedel och stabilisatorer). Föreningar från råvaruproduktion ingår dock inte. Som föreningar räknas rester från råvaruproduktionen som ingår i tvättkemikalierna i koncentrationer under 0,01 viktprocent. Ämnen som medvetet och med ett visst syfte tillsatts en råvara betraktas inte som föreningar oavsett koncentration.

Förslag till bevis

- Märkningar som uppfyller kravet, exempelvis:

Licens enligt Nordisk Miljömärkningskriterier (Svanen) för textilservice version 3 och 4

Licens enligt Nordisk Miljömärkningskriterier (Svanen) för Textiltvättmedel för professionellt bruk version 3

Licens enligt EU Ecolabels kriterier för Tvättmedel för industriellt och institutionellt bruk, 2017

- Råvaruspecifikationer/råvarucertifikat för samtliga ingående ämnen, som visar att de ingående ämnena inte har ovan nämnda klassificeringar.
- Råvaruleverantörernas säkerhetsdatablad för samtliga ingående ämnen, som visar att de ingående ämnena inte har ovan nämnda klassificeringar.
- Annat bevis som visar att kravet uppfylls.

Förslag till uppföljning

Om kravet styrkts med en märkning kontrolleras att det finns en giltig licens för den aktuella produkten. Detta kontrolleras: [Nordisk Miljömärkning \(Svanen\)](#) och [EU Ecolabel](#).

Detta krav kan styrkts med säkerhetsdatablad för samtliga ingående ämnen (råvarorna) i produkten, det vill säga inte produktens säkerhetsdatablad. Se avsnitt "2 Farliga egenskaper" i säkerhetsdatabladerna för de ingående ämnena – här anges ämnets farliga egenskaper, kontrollera att ingen av de angivna faroklasserna/farogivningarna i kravet finns upptaget här.

Information om kravet

Observera att detta krav inte kan verifieras med säkerhetsdatablad för tvättkemikalien. Det krävs säkerhetsdatablad för samtliga ingående ämnen (råvaror) i produkten.

Samtliga angivna klassificeringar i tabellen omfattas av kravet. Kombinationer av flera klassificeringar omfattas också.

[Självklassificering](#) av ingående ämnen omfattas av detta krav. [Farogivningarna](#) kan utläsas [här](#).

Motiv

Cancerframkallande, mutagena (genotoxiska) och reproduktionstoxiska ämnen har så allvarliga egenskaper att människor inte bör exponeras för dem ¹. Teoretiskt kan i många fall en enda exponering för en mycket låg dos (mängd) orsaka irreversibla (bestående) skador. Det kan vara ärftliga mutationer eller skador på reproduktionen (på fruktsamheten eller på utvecklingen av embryo/foster/barn) eller skador som på sikt kan utvecklas till cancer. För akut toxiska ämnen kan det räcka med att man exponeras för en mycket liten dos (mängd) av ett sådant ämne vid ett enda tillfälle för att skador ska uppkomma, ibland dödliga. Det är därför motiverat att ställa krav på att ingående ämnen i kemisk-tekniska produkter inte ska vara klassificerade enligt ovan. Kravet gäller både för ämnen som har bindande EU gemensam klassificering och ämnen som klassificerats genom självklassificering.

UTSKRIFTSDATUM: 2020-06-10

Tvätt- och textilservice | Tvättkemikalier, energi och vattenförbrukning

Eftersom vissa giftklassade konserveringsmedel behövs för produkternas hållbarhet och dessa alltid används i mycket låga koncentrationer är de undantagna från kravet.

1 <http://www.kemi.se/prio-start/kriterier/prio-amnens-egenskaper/cmr>

Teknisk specifikation**Bas B**

Sensibiliserande/Allergiframkallande produkt

KravID: 11214:1Versionsdatum: **2019-05-21**

Det är viktigt att minska risken för allergier hos människor som arbetar yrkesmässigt med hygien- och rengöringsprodukter.

- Sensibiliserande/Allergiframkallande produkt

Produkter som används i tvättprocessen av det tvättgods som omfattas av kontraktet **ska inte** vara klassificerade med nedanstående faroklass och faroangivelser enligt förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar (CLP-förordningen), varken i EU-harmoniserad klassificering (enligt bilaga VI i CLP-förordningen) eller vid självklassificering.

Faroklass enligt Förordning EG nr 1272/2008	Faroangivelse enligt Förordning EG nr 1272/2008
Hudsensibilisering Kategori 1, 1A, 1B	H317
Luftvägssensibilisering Kategori 1, 1A, 1B	H334

Undantag

Produkter där klassificeringen med H334 beror på de ingående enzymer.

Produkter till fläckborttagning klassificerade med H334, som används direkt på fläcken.

Förslag till bevis

- Märkningar som uppfyller kravet, exempelvis:

Licens enligt Nordisk Miljömärkningskriterier (Svanen) för textilservice version 3 och 4

Licens enligt Nordisk Miljömärkningskriterier (Svanen) för Textiltvättmedel för professionellt bruk version 3

Licens enligt Bra Miljövals kriterier för kemiska produkter version 2018

Licens enligt EU Ecolabels kriterier för Tvättmedel för industriellt och institutionellt bruk, 2017

- Produktens säkerhetsdatablad, som visar att produkten inte är klassificerad med ovan angivna klassificeringar.
- Annat bevis som visar att kravet uppfylls.

Förslag till uppföljning

Om kravet styrkts med en märkning kontrolleras att det finns en giltig licens för den aktuella produkten. Detta kontrolleras: [Nordisk Miljömärkning \(Svanen\)](#), [EU Ecolabel](#) och [Bra Miljöval](#).

Detta krav kan verifieras med produktens säkerhetsdatablad. Se säkerhetsdatabladets avsnitt "2 Farliga egenskaper" – här anges ämnets farliga egenskaper, kontrollera att ingen av de angivna faroklasserna/faroangivelserna i kravet finns upptagna här.

Information om kravet

Detta krav kan verifieras med säkerhetsdatablad för produkten/tvättkemikalien.

[Självklassificering](#) av ingående ämnen omfattas av detta krav. [Faroangivelserna](#) kan utläsas [här](#).

Motiv

Syftet med detta krav är att minska risken för allergier hos människor som arbetar yrkesmässigt med rengöringsprodukter. Kravet är ställt på produktnivå vilket innebär att det fortfarande kan finnas allergiframkallande ämnen i produkten. Vill man minska risken ytterligare bör man istället ställa det avancerade kravet "*allergiframkallande ämnen*".

Kvalificeringskrav**Bas B**

Systematiskt miljöarbete hos leverantören

KravID: 10325:1

Versionsdatum: 2019-05-21

Systematiskt miljöarbete hos leverantören är viktigt för att säkerställa att leverantören har de resurser och rutiner som krävs för att kunna uppfylla ställda miljökrav samt att arbeta med kontinuerlig förbättring av sin miljöprestanda.

Systematiskt miljöarbete hos leverantören

Leverantören ska ha rutiner för ett systematiskt miljöarbete. Rutinerna ska vara dokumenterade, minst omfatta den verksamhet som omfattas av kontraktet och tillämpas under kontraktstiden. Rutinerna ska minst omfatta följande punkter:

- Rutiner för att identifiera betydande miljöaspekter och sätta mål i den verksamhet som omfattas av uppdraget
- Rutiner för att löpande följa upp satta mål kopplat till de betydande miljöaspekterna med tillhörande handlingsplaner för att förbättra verksamhetens miljöprestanda
- Rutiner som säkerställer efterlevnad av relevant miljölagstiftning samt rutin för återkommande uppdatering av ovanstående
- Rutiner för att registrera/utreda miljötilbud , miljöolyckor och miljöavvikelser
- Rutiner för kontinuerlig utbildning av personalen i miljöfrågor med anknytning till uppdraget
- Rutiner för hur avvikelser hanteras samt rutiner för förbättring av anbudsgivarens miljöprestanda kopplat till uppdraget samt uppdatering av tillhörande handlingsplaner
- Att det finns en namngiven kontaktperson för miljöfrågor gentemot den upphandlande myndigheten

Förslag till bevis

Leverantören ska på begäran kunna uppvisa något av exempelvis följande:

- Leverantörens certifikat enligt ISO 14 001, EMAS eller andra likvärdiga miljöledningssystem som bygger på relevanta europeiska eller internationella standarder och är certifierade av ackrediterat organ.
- Eget dokumenterat system som minst omfattar punkterna i kravet samt revisionsprotokoll från genomförd extern revision. Dokumentationen ska vara högst ett år gammal och ska vara undertecknat av behörig företrädare för leverantör och extern revisor.

Förslag till uppföljning

- Kontrollera att certifikatet är giltigt och utfärdat av ackrediterat organ.
- Begär in revisionsprotokoll från genomförd extern revision av leverantörens egna dokumenterade kvalitetssystem.
- Leverantören rapporterar punkterna i kravet till den upphandlande myndigheten. Detta inkluderar redovisning av miljömål och förbättringsåtgärder för att minska miljöpåverkan vid utförande av tjänsten eller leverans av produkterna.

Information om kravet

Kravet anger att leverantören har den tekniska kapaciteten som krävs för att kunna säkerställa att miljökraven enligt förfrågningsunderlaget efterlevs. Detta krav måste därför kopplas till övriga miljökrav som ställs på tjänsten.

Motiv

För att säkerställa att leverantören har de resurser och rutiner som krävs för att kunna uppfylla kraven och bevisa att de uppfylls genom att presentera de efterfrågade stödjande dokumenten är det motiverat att ställa ett krav på systematiskt miljöarbete.